

čane lise in ta razna zmes se razprostira po celem deblu. Težko bi se našel malar — kaj ne — ki bi umel te lišaje namalati tako lepo, kakor jih je matka priroda le-sem naslikala. Zdaj pa slušaj, kakova imena so jim prirodoslovci dali. Kratke drobne črtice so: „Graphis scripta“; črne pikice „Lecidelle olivacea“, — belkasti mali kupčki „Lecanora albella“, — uni večji zabrekli ali zabubli „Lecanora intumescens“, — rdečkaste male skledice „Lecanora subfusca“, — zgrbančana bela plošica pa „Pertusaria Wulfenii“. Une-le rujavkaste krpe s podolgastimi rdečimi ploščicami na koncih bi bila pa kmalu zgrešila; temu lišaju je ime „Peltigera canina“.

(Konec prihodnjič.)

Nove postave.

Novi davkovski predlogi

v prvi seji zbornice poslancev.

19. dne u. m. je državnemu zboru Dunajskemu finančni minister predložil načrt novih davkovskih postav. Čeravno vemo, da nihče nas ne sliši rad finančnega ministra govoriti o novih davkovskih predlogih, ker za novinami v obče skor nikoli ne tiči drugega — nego povikšanje davkov, treba vendar, da se naši davke plačevajoči bralci seznanijo z jedrom ministrovih predlogov, ki se ne bodo rešili brez živahnih razprav.

Kar se tiče hišnega davka — rekel je minister — meri njegov predlog na to, da se ta davek, ki je zdaj različen v različnih deželah, naredi povsod enak. Hišni davek, kakor dozdej, spada tudi po novem načrtu na dvojce, namreč: 1) v davek od razredov hiš in 2) v davek od hišnih najemščin (gostaščine). Za davek 1. vrste se je po vladnem načrtu posebna tarifa z 12 razdelki odločila; davek od hišnih najemščin pa je na 24 odstotkov (percentov) čistega hišnega dohodka odločen. (Se ve da brez priklad.) Predmeti, ki so podvrženi obojnemu temu hišnemu davku, se v prihodnjič ne bodo več obložili z zemljiškim davkom. Tudi odpade na ta davek dozdej odmerjeni „dohodkini davek“, na njegovo mesto pa stopi tisti novi davek, ki mu bo ime osebni dohodkini davek (Personal-Einkommensteuer). Tiste hiše, od katerih se davek od najemščin odrajuje, ne bodo plačevale razrednega hišnega davka.

Zemljiški (gruntni) davek se bo prihodnjič odmeril tako, da bode posestnik plačeval 24 od sto čistega katasterskega dohodka. Za Galicijo, Bukovino, Tirolsko in Predarlško se bode zemljiški davek odmeril drugače.

Postava, katera govori o pobiranju davka od prihodkov (Renten), določuje, da se ima 10 odstotkov odrajevati od taci obresti javnih zakladnih in stanovskih obligacij, od deželnih zajemov in delniških dividend Dunajske banke, o katerih ni izrečno rečeno, da niso davku podvržene; ta davek imajo dotične blagajnice takoj odbivati pri obrestnem izplačevanju.

Postava o pridobitnem davku (Erwerbsteuer) določuje, da se ta davek za prihodnja 3 leta ne povikša; za zdaj ostane tedaj ta davek s prikladami nespremenjen, nasproti pa nehajo oproščenja posameznih obrtnij od tega davka in pridobitni davek se bode odselej pobiral tudi v Trstu, kjer dozdej tega davka niso imeli. Tarifa za pridobitni davek, ki se po novi razmeri začne leta 1880., obsega 4 vrste in 26 davkovskih razredov, med katerimi najnižji razred znaša 3 gld., najvišji pa 2400 gold.

Peta postava zadeva davek taci družeb, katere po pravilih svojih morajo očitno razglašati svoje račune vsako leto. Le-sem spadajo delniške, zavarovalne in druge enake družbe. Izvzete pa so od davka take obrtnijske in kmetijske družbe, katere so le svojim udom na pripomoč in ne delajo na dobiček. Sicer je pa davek odmerjen z 10 odstotki od čistega dohodka.

Najvažnejša nova postava je pa ta, katera vpeljuje osebni dohodkini davek (Personal-Einkommensteuer). Po tej postavi je vsak dohodek kakoršni koli temu davku podvržen, kakor hitro dohodek presega 600 gold.

Ta davek se bo odmeril po različnosti dohodkov na 21 davkovskih vrst. Posebne komisije bodo prihodnje leto ta davek določevale. Ta davek se bode predrugečeval po potrebščinah državnega gospodarstva. Minister pravi, da bo — za kar imajo dotične komisije skrbeti — segal tudi v žepe tistih, ki imajo velike dohodke, pa so jih dozdej tako vedeli skrivati, da so prav malo dohodkinega davka plačevali ali pa celó nič. Radovedni smo, s kakošnimi vintami bodo te davkovske komisije dozdej skrivane dohodke na dan vintale.

Gosp. minister je lani, ko se je kazala primanjka od 30 milijonov gold. v državni kasi, državne poslance tolažil, naj se ne strašijo, vsaj bo kmalu bolje. Zdaj pa ni bolje, česar minister sam zakrivati noče, ker potrebuje za prihodnje leto še več denarjev, kakor za letošnje, namreč 404 milijone in 563.147 gld. in da bode primanjka še večja. Tako gré leto za leto naprej, kar gospodari ustavoverna liberalna sistema, — ni tedaj čuda, da je davkov zmirom več in da je treba še novih, ki jih dozdej nismo imeli.

Politične stvari.

Magjarski „softe“ pa še nekaj.

„Mladost — norost“ — pravi star pregovor. Marsikateri starec se sramuje tega, kar je v mladosti uganjal, in večkrat z moškimi leti in pametjo pride prepričanje v človeka vse drugačno, kakor ga je imel v mladih letih. Zato navadno to, kar uganja mladost, nima velike važnosti; vsak dobro vé, kako lahko se mladina navduši za kako reč, kako hitro se pa tudi ta navdušenost sama ob sebi ohladi, če nima netila, ali če pripiha kak drug veter. Vsaj imamo tudi mi skušinj preobilo, da sila vroči narodnjaki v mladih letih so silni protivniki narodnih pravic po preteku malo let.

Iz teh vzrokov bi to, kar je uganjala Magjarska mladina unidan v Budapešti in še uganja, ne bilo vredno veliko besedi, ko bi čas, katerega so si Magjarski „softe“ za uganjanje svojih političnih burk izbrali, ne dal tej reči vendar-le nekake čudne pomenljivosti, ki ob enem meče kolikor toliko svita na mišljenje omikanejšega naroda Magjarskega, kateremu se morejo prištevati vseučiliščniki.

Uni teden se je zbralo v Pešti veliko število vseučiliščnikov Magjarskega rodú, ki so sklenili napraviti Turškemu poslancu bakljado. Ob enem so poslali vseučiliščnikom na Dunaj telegrafičen poziv, naj storé isto, kar oni, vsaj mora vsak omikani človek držati s kulturonosnim Turkom. Ta telegram pa je vlada na Dunaji vstavila, zato so poslali poziv potem po pošti in vložili pri Ogerskem državnem zboru pritožbo zoper to. Iz tega je videti, da so Peštanski „softe“ energični. Njih poziv do Dunajskih vseučiliščnikov pa je potekel v pesku, ker so vseučiliščniki slovanske narodnosti za slučaj, če bi nemški „burši“ napravili kako

ovacijo Turškemu poslancu, obetali napraviti enako poslancu Ruskemu.

Vkljub temu pa, da klic na Dunaji ni našel odmeva, so Magjarski „softe“ — po izgledu svojih Carigradskih bratov po krvi in sovraštvu do slovanskega naroda — poslali deputacijo k ministru Tiszi prosit dovoljenja za bakljado. Minister jim je odgovoril, „da v principu nima nič zoper tako ovacijo, al gledé na sedanje razmere bi jo svet lahko slabo sodil; zato jim on odsvetuje.“ — „Softe“ so prav dobro razumeli, da „odsvetovati“ se ne pravi še „prepovedati“, zato so na burnem shodu sklenili vendar-le in zdaj še le prav nalašč napraviti bakljado.

Nam ne bi prišlo na misel omenjati ali celó grajati te burke Magjarske mladine, ki mora tudi imeti svoje veselje, da bi jim ne dal ravno čas vendar neke pomenljivosti, kakor smo prej rekli. Al premisliti je dvoje: prvič čas, v katerem se je ves omikani in pravični svet obrnil proti Turku, drugič pa še posebno ta okoliščina, da je bil isti čas ravno grof Andrassy v Pešti ter poravnaval se z ministerstvom Ogerskim gledé nekega razpora o vnani politiki svoji, s katero Magjari niso zadovoljni, ker jim je premalo Magjarska. Razprava med njim in Ogerskim ministerstvom je bila tolike važnosti, da so telegrami s Pešta celó oznanjali svetu, da se majeta dva ministerska stola: Andrassyev in Tiszin. Iz preklicanja prvega dela te novice je sklepati, da je Andrassy zmagal nad Tiszom, čegar stol se menda še zmirom maje.

Spektakel Ogerskih vseučiliščnikov o tako važnem času se tedaj vidi kakor pritisek na ministra Andrassyja, da bi se prav ves podal turkoljubnemu ministerstvu Ogerskemu, kaže se kakor demonstracija za Tiszom in zoper Andrassyja. Težko je tudi verjeti, da bi bili vseučiliščniki vkrenili to iz lastnega nagiba; ta ogenj je moral — kakor smo že zadnjič rekli — podpihovati kak drug meh. S to mislijo se človek še tem bolj sklada, če bere, da je Ogerski minister domobranstva v klubu na neko vprašanje odgovoril, da Ogerska more v kratkem času v boj postaviti 217.000 honvedov (domobrancev). Čemu tako vprašanje o tem času? Ali imajo honvedi iti Turku na pomoč? Ali se je jelo Magjarom rigati po — Vilagos-u?

Iz teh ozirov tedaj imajo demonstracije Magjarske mladine nekak pomen, in čeravno še celó Magjarski listi izrekajo prepričanje, da Turčiji bije zadnja ura, da je nobena sila, nobena moč ni več v stanu rešiti, se vendar vidi iz tega, kako silno je v Magjarih vkoreninjeno bratinsko sočutje do Turkov, ker so zdaj obsodili še Andrassyjevo politiko, češ, da, če bi bil skoncá bolj odločno ravnal, ne bi bila Turčija prišla v take stiske.

Grof Andrassy se zdaj marsikomu usmiljenja vreden zdi, ker na eni strani ga napadajo Magjari, za katere je šel v diplomatični ogenj, na drugi pa njegovi prijatelji na Dunaji, ker jim njegova politika gledé Rusije ni po volji. On pač zdaj tudi skuša, da se ne dá dvema gospodoma streči.

Konečno pa gledé demonstracij Magjarskih „soft“ ne moremo si kaj, da ne bi ironično vskliknili: Blagor narodu, ki ima tak naraščaj!

Ozir po domovini.

Popotne črtice.

Spisal političen sitnež.

(Dalje.)

Zahvalivši se prijateljem za skazano mi prijaznost koračim moško in boljše volje naprej ravna se le po

poduku njihovem, naj se držim vedno le na levo, nikdar na desno, da pridem v Žužemberk. Unkraj Smuka se zavije cesta navzdol v velike gozde kneza Auersperga. Zopet neprijeten spomin! Vendar nimam časa vkvarjati se s političnim premišljevanjem, kajti napočila je noč in luna se je prikazala na nebu prav povoljna mi svetilnica po temnem gozdu. Nagajala mi je le viržinka, ki ni hotela nikakor goreti, a ker je bila zadnja tega imena, moral sem imeti potrpljenje ž njo in jo pogosto prižigati. Zato pa in ker sem se po prijateljskem svetu prestrogo ravnal, zaidem na stransko pot, in Bog vedi, kdaj in kam bi bil prišel, da me ni srečal kmet, kateri me začuden praša, kam da sem se po noči namenil.

„Proti Žužemberku“ — mu odgovorim.

„Ta pot pa drži proti Hinjam“ — me zavrne v slovenskem jeziku.

„I no“ — se popraskam za ušesi — bom pa šel na Hinje, vsaj ni, da bi ravno moral priti v Žužemberk. Kako daleč imam še do Hinj?“

„Za vas“ — pravi mož — pogledaje me pri mesečni svetlobi od nog do glave — „bo pač dobri dve uri. Toda če vam pota niso znana, utegnate zaiti in potem dolgo hoditi, da pridete do ljudi.“

To pojasnilo me ni nič kaj razveselilo. Če bi bil boječ ali bi imel polno mošnjo sabo, bi se mi bile morda brez orožja, kakor sem bil ponoči v sredi gozda z neznanim človekom, mnogo krepkejšim od mene, morda hlače tresle; toda spominjaje se latinskega izreka: „Vacuus viator latrone praesente cantabit“ (popotnik, ki nima nič pri sebi, se tolovaju lahko v zobe smeja), puhnem viržinkim dim iz ust in pogledam moža.

On je menda uganil, kaj meni po glavi gre, ker predno zopet kaj rečem, spregovori on: „Nič se ne bojte, jaz grem proti Smuku. Idite toraj z mano nazaj do pravega pota, potem ne morete več zaiti, če ostanete na najširji cesti. Malo manj ko eno uro imate še do prve vasi, do Lašič. Tam ostanete čez noč v oštariji, boste že posteljo dobili.“

Jako všeč mi je bila ta ponudba. Čez dobro četrte ure prideva, ker po stezah odreževa nekoliko pota, do glavne ceste. Tu ponudim postrežljivemu spremljevalcu par šestice, a on se jih odločno brani rekoč: „dolžnost vsacega človeka je, pokazati zašlemu pravo pot. To je dobro delo. Če bi se pa za to dal plačati, potem ne bilo bi to več dobro delo. Srečno pot!“

In predno morem kaj odgovoriti, mi že zgine spred oči, naglo stopaje po poti navzgor. Taka nesebičnost, taka krščanska načela v sedanjem sebičnem in brezverskem veku, človeka v srce ginejo. Da, da, v gozdu in med nespridenim ljudstvom jih še najdeš, v mestu ne ali le redko kje. O, vražja viržinka, da bi ne bila zadnja, kdaj bi te bil že vrgel ob tla! Ko svojo pot naprej koračim, zagledam pred sabo na cesti dve živali, podobni volčjim psom, kakoršne imajo na Krasu ovčarski pastirji za stražo. To mi je veselo znamenje, da sem blizu vasi, kajti kjer je pes, človek ni daleč; zato vržem kos neubogljive viržinke ob tla, da se kar iskre pokažejo in si eno zažvižgam. Psa se počasi zasučeta in zavijeta v hosto.

Moja nada, da sem že blizu vasi, pa se ne opraviči, kajti še le čez pol ure trdne hoje se prikaže med drevjem luč in kmalu potem pridem v vas Lašiče, ki šteje menda sedem hiš. Prva hiša, precéj velika, je gostilnica, to sklepam po razsvitljenih oknih in glasovih hripave harmonike, ki iz nje doné. Tedaj grem po stopnicah gori in stopim v vežo, kjer poprašam gospodinjo, čvrsto žensko prijetnega obraza, bi li ne mogel tū prenočiti. „Zakaj ne?“ — je odgovor — „vsaj imamo posteljo.“ Ali sem ljub gost ali ne, tega nisem mogel iz-